

Subject Area
Textile and Fashion Design

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 100
PP: 2300-2305

Arrival
19 May 2022
Published

31 July 2022
Article ID Number
63069
Article Serial Number
09

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/ssj.63069>

How to Cite This Article
Öztürk, T. (2022). "Moda Tasarımında Yapılan Asamblaj Çalışma Örnekleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:100; pp:2300-2305

Social Sciences Studies Journal
is licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

1. GİRİŞ

İnsanın oluşumu kadar eskiye dayanan resim sanatı, içerik ve biçim olarak kişilerin duygu ve düşüncelerini dışa vurmasına yardımcı olan hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır.

Resim sanatı ilk çıkışının ardından çok fazla gelişime ve değişime uğramıştır. İnsanlar yaşadığı dönemin sosyal ve ekonomik şartlarını resimlerine yansıtılmışlardır. Bu nokta da sadece tuval üzerinde resim yapmak yetmemiş, klasik resim anlayışını değiştirecek malzemeler de resim materyalleri arasında yer bulmuştur. Sanatçılar kullandıkları malzeme ve yöntemlerle sınırsız bir özgürlüğe kavuşmuşlardır. (Güneş,2013, s.1).

İşte bu noktada sanatçıların yaratıcılıklarını daha da besleyecek olan kolaj ve asamblaj teknikleri ortaya çıkmıştır. Kolaj ve kolajın üç boyutlu biçimi olan asamblaj çok eski bir geçmişe sahiptir. Orta Asya Türkleri asamblaj tekniğini aplike örtülerinde kullanmışlardır., Mısır heykellerinde ve duvar resimlerinde de bu tekniğe rastlanmaktadır. Osmanlı'da ise kağıt oymacılığı olarak bilinen Katı sanatında, Bizans ikonlarında kumaş, boncuk, keçe, gibi materyallerin yapıştırma ya da dikme yöntemleriyle ortaya güzel sanat çalışmaları çıkarılmıştır. Bütün bunlara rağmen sanatsal olarak kullanılması pek çok akımın da benimsemesi ile 20.yüzyılı bulmuştur (Güneş,2013, s.1).

Asamblaj; farklı materyal, fikir ve öğelerin bir arada kullanılması ile oluşturulan üç boyutlu sanat yapıtı olarak tanımlanır. Birleştirme, bütünlük sanatı olarak da ifade edilebilir (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997, s.249). Birbirinden bağımsız ve çok farklı malzemelerin sanat eseri haline getirilmesiyle ortaya çıkan Asamblaj akımına, ilk defa ABD ve İngiltere'de rastlanmıştır. Bu akım, çok çeşitli hazır malzemelerin parçayı bir bütün haline getirmesiyle oluşmaktadır. Asamblaj sanatı bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir dönem uyarlanmıştır. Öyle ki sanatçı asamblaj tekniğinde doğada bulunan tüm malzemeleri kullanabilir. Bunlar bez parçası, metal, ağaç, kumaş hatta kullanılmayan eşyalar ve çöp de olabilir (<https://www.milliyet.com.tr/>). Bu sınırsız malzeme kullanma şansı, sanatçıya büyük bir özgürlük ve yaratıcılık becerisi kazandırır.

Moda Tasarımında Yapılan Asamblaj Çalışma Örnekleri

Examples of Assemblage Work in Fashion Design

Tuğba ÖZTÜRK ¹

¹ Öğr. Gör. Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Gaziantep, Türkiye

ÖZET

Asamblaj; farklı materyal ve öğelerin bir arada kullanılması ile oluşturulan üç boyutlu sanat yapıtı olarak tanımlanır. Birleştirme sanatı olarak da ifade edilebilir. Tasarımcı veya sanatçı asamblaj çalışmasında elinin altında olan tüm malzemeleri kullanabilir. Moda Tasarım eğitimi veren kurumlarda da bu teknik sıkça kullanılmaktadır. Bu teknik ile çalışan öğrencilerin büyük kazanımlar edindikleri gözlemlenmiştir. Bu çalışmada da Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümünde eğitim gören 8 öğrencinin asamblaj çalışması incelenmiş olup bu çalışmayı yapmak isteyen insanlara ilham vermesi amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Asamblaj, Giysi Tasarımı, Moda

ABSTRACT

Assemblage; It is defined as a three-dimensional work of art created by using different materials and elements together. It can also be expressed as the art of combining. The designer or artist can use all the materials at hand in the assemblage work. This technique is frequently used in institutions providing Fashion Design education. It has been observed that students working with this technique have gained great gains. In this study, the assemblage work of 8 students studying in the Department of Textile and Fashion Design of the Faculty of Fine Arts was examined and it was aimed to inspire people who want to do this work.

Keywords: Assemblage, Clothing Design, Fashion

2. MODA TASARIMI VE ASAMBLAJ

Giysi, insanı dış etkenlerden koruyan, vücuda giyilen eşya olarak tanımlanabilir. Giyinme eyleminin ilk çağlarda bitki ve hayvanlardan elde edilen malzemelerin kullanılmasıyla başladığı varsayılmaktadır. İlk denemeler daha ilkel yollarla yapılmıştır. Sonrasında bulunan icatlar ve yapılan keşiflerle gelişim hızlanmış ve boyut kazanmıştır. Yerleşik düzene geçilmesi ile birlikte hammaddelerin işlenme süreci başlamıştır. (Şahin,2017, s.1). Zaman içerisinde giyinme, sadece bedenin ihtiyaç duyduğu koruyucu eşya olmaktan çıkmış belli bir sınıfın, akımın, kültürün belirtilmesinde bir sembol haline gelmiştir. Moda kavramının da ortaya çıkması ile giyinme bambaşka bir ivme kazanmıştır.

Moda olgusu, çok dinamik bir süreçtir. Hem üretim hem tüketim ilişkisinin her alandaki itici gücü olarak ön plana çıkar. Bir şeyin moda olması, o şeyin hızlıca toplum tarafından tüketilerek kullanım süresinin dolmasına ve yeni bir şeyin moda olmasına yol açar. Moda olarak karşımıza çıkan her yenilik eski olanın artık ömrünü tamamladığına işaret eder. (Şahin,2017, s.6). Moda sürekli değişime ve yeniliğe ihtiyaç duyar ve bundan beslenir.

Moda adını verdiğimiz olgu bir anda ortaya çıkmaz. Öncesinde yoğun bir araştırma ve hazırlık süreci vardır. Moda eğilimi araştırmacıları en az iki yıl sonraki sezonun eğilimlerini belirlemek için toplumun farklı kesimleri ile sözlü görüşmeler, mülakatlar, anketler, kumaş stok durumları, tekstil ve konfeksiyon firmalarının mali durumları, dünyadaki gelişmeler gibi konular üzerine çalışmalar yaparlar. Araştırmalar sonucunda elde edilen verilere göre gelecek iki yıl için bir plan hazırlığı başlar ve planlar moda ürünleri üreten firmalara satılır. Bu araştırmalar çok kapsamlıdır öyle ki kumaş, renk, aksesuar, baskı vb., pek çok unsur uzun ve derin bir araştırmaya tabi tutulur. (Ertürk, 2011; s. 14).

Geçmişte moda döngüsü daha uzun aralıklı sezonlardan oluşurken günümüzde bu sezon aralıklarının daha kısaldığı bilinmektedir. Bu da tüketiciyi daha hızlı tüketime sevk etmektedir. Bu kadar rekabetçi bir ortamda markaların geride kalmamak için moda tasarımcılara daha çok ihtiyaç duyduğu bir gerçektir. Fikirlerin bu kadar hızlı tüketildiği bir ortamda moda tasarımcıların da fikir ve ruhlarını beslemek ve yeni tasarımlar ortaya çıkarmak için bazı yöntemlere başvurmaları gerekmektedir. Bunlardan bir tanesi de asamblaj tekniğidir. Tasarımcı farklı materyal ve renkleri bir araya getirerek buradan bir fikir üretebilir, ilham alabilir ve yapacağı koleksiyon için bir çıkış noktası yakalayabilir.

Bu çalışma da Moda Tasarım bölümünde okuyan öğrencilere asamblaj tekniğini tanıtır ve bununla ilgili çalışmalar yaptırarak yaratıcılık becerilerine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Materyal

Bu çalışmada, Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda ve Tasarımı Bölümü'nde okuyan sekiz öğrencinin farklı malzemeler kullanarak moda tasarım ile alakalı asamblaj çalışmaları yapmaları sağlanmıştır. Malzeme ve tasarım konusunda kısıtlama olmadığı bilgisi verilmiş olup tamamen özgün çalışmaların yapılması sağlanmıştır.

3.2. Metod

Giysi Tasarımı Dersi kapsamında gerçekleştirilen bu tasarımlar için öncelikle öğrencilere asamblaj kavramı kapsamlı bir şekilde anlatılmıştır. İlk çıkış tarihi, günümüze gelene kadar geçirdiği evreler ve bu alanda yapılmış örneklerle göz atılıp tartışılmıştır. Daha sonra her öğrenci kendi fikrini açıklayıp, nereden esinlendiğini ve hangi materyaller kullanarak tasarımını yapacağını belirttikten sonra çalışmalara başlanmıştır.

4. ASAMBLAJ ÖRNEKLERİ

Resim 1: Behiye Nur Kuzu

Akvaryum da kullanılan malzemelerden esinlenen tasarımcı; düz beyaz zemin kağıt üzerine deniz kızı figürünü çizerek ve bu figürün üzerini balık yemleri ile etrafı da yosunlarla kaplayarak tasarımını zenginleştirmeyi amaçlamıştır.

Resim 2: Mona Hayalla

Mısır Kültüründen esinlenen tasarımcı bununla ilgili figür çalışmasını tamamladıktan sonra çeşitli malzemeler kullanarak tasarımını geliştirmiştir. Burada en çarpıcı olan malzeme, yağlı boyanın donması sonucu oluşan atıkların tasarımda kullanılmasıdır. Bu da bize assemblaj tekniğinde sınırsız malzeme olduğu gerçeğini göstermektedir.

Resim 3: Gülsüm Kavak

Tasarımcı siyah zemin üzerine hazır çiçeklerden oluşan ve çiçekleri de metal tel ile kaplayan bir tasarım yapmıştır. Metal tel yaka detayları üzerinde de kullanılmıştır. Pembe tonun renk geçişlerini kullanarak, yapılacak koleksiyon için bir ön fikir oluşturulmaya çalışılmıştır.

Resim 4: Nuray Özşahines

Moda tasarımında giysi yaparken kullanılan yardımcı malzemelerden ilham alan tasarımcı asamblaj çalışmasında bu malzemeleri kullanmayı tercih etmiştir. Beden kısmında kullanılan çeşitli pul,boncuk ,omuz kısmında kullanılan kare boncuklar ve son olarak da kafa kısmında kullanılan silindir malzemeler tasarımda bir bütünlük sağlamıştır.

Resim 5: Maşitener Çadırılı

Doğada ki renklerden ilham alan tasarımcı, canlı çiçeklerin kurutulmasıyla renk geçişi yapmalarını sağladıktan sonra bu çiçekleri bir araya getirerek renklerin birbirine etkisini anlamaya çalışmıştır. Böylece bir koleksiyon oluştururken birbirine yakışan renklerin bir arada kullanılması hakkında fikir edinmiştir. Ve böylelikle bu çalışmadan bir kazanım elde etmiştir.

Resim 6: Lamia Tanşu

Siyah ve beyazın bir arada kullanımını görmeyi amaçlayan tasarımcı, siyah zemin üzerine beyaz tüy ve boncuklardan oluşan bir tasarım yaparak zıtlıkların uyumunu yakalamayı düşünmüştür.

Resim 7: Deniz Kılıç

Tasarımcı yeşilin tonlarını bir arada kullanıp ortaya bir estetik tasarım çıkarmayı amaçlamıştır. Canlı yaprakların üzerine sprej sıkılarak orjinal renklerini korunması sağlanmıştır ve üst üste yerleştirilerek renk uyumları saptanmaya çalışılmıştır. Bir tasarımcı doğada ki renklerden her zaman ilham alır. Bu teknik ile uyumlarını gözleme ve saptama imkanı bulunur.

Resim 8: İrem Emire Özbay

Yumurta kabuklarının farklı teknik ve boylarla renklendirilmesi sonucu ortaya çıkan bu çalışma çok özgün ve dikkat çekici bir tasarım olmuştur. Siyah zemin üzerine yerleştirilmiş farklı metalik boylarla renklendirilmiş yumurta kabukları birer tasarıma dönüştürülmüştür. Giysi tasarlarken buradan çıkan sonuca göre bir koleksiyon planlanabilir. Sadece düşünerek ilham gelmeyebilir. Bazen tasarımcı örnekte ki gibi çok değişik deneysel çalışmalar yaparak fikir üretmesi gerekebilir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Asamblaj, çok geniş bir yelpazeyi kapsayan bir sanat dalıdır. 20.yüzyılda görsel sanatın kolaja benzer fakat üç boyutlu olması ile kullanılmaya başlanan tarza denmektedir. Sanatçı ve Tasarımcılara ilham verdiği için her alanında kullanılabilir. Malzeme sınırlaması bulunmamaktadır. Doğa da veya gündelik hayatımızda kullandığımız hatta atıl halde bulunan malzemeler bile kullanılabilir. Çok masraf gerektirmeyen tamamen hayal gücümüzü geliştirmeye yönelik olan bu teknik, her yaştan bireylerinde ister hobi amaçlı isterse de profesyonel olarak çalışmasına olanak sunmaktadır.

Moda Tasarım eğitimi veren kurumlarda da bu teknik sıkça kullanılmaktadır. Bu teknik ile çalışan öğrencilerin büyük kazanımlar edindikleri gözlemlenmiştir. Bunlardan birkaçı aşağıda sıralanmıştır;

- ✓ Öğrenciler doğada ve çevresinde olan malzemelere daha dikkatli bakmayı ve her malzemedен nasıl bir hikaye çıkaracağı becerisi kazanmaktadır. Etrafının farkında olma ve doğa ya herkesten farklı ve daha derin bakabilme becerisi bir tasarımcı için olmazsa olmaz bir kuraldır.
- ✓ Elimize geçen malzemeleri atmak yerine onları biriktirerek belki de çok ses getirecek bir koleksiyonun ilk adımlarını atıyor olabiliriz.
- ✓ Grup halinde çalışarak beyin fırtınası yapmayı ve uyum içinde çalışma becerisi kazandırılmaktadır.
- ✓ Öğrencilere düşünsel ve biçimsel beceriler kazandırılmaktadır.
- ✓ Özgünlük ve yaratıcılık becerilerine katkı sağlanır.
- ✓ Eleştirel bakış açısı kazanmaları sağlanır.
- ✓ Bütün bu çalışmalarını yaparken el becerileri de gelişir.
- ✓ Sanatın herhangi bir dalı ile uğraşmak insan ruhuna çok iyi gelmektedir. Böylelikle daha mutlu nesiller yetişmesine de fayda sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

1. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. (1997). İstanbul: Yem Yayınları.
2. Ertürk, N. (2011). Moda kavramı, moda kuramları ve güncel moda eğilimi çalışmaları, *ART-E Dergisi, SDÜ*, s. 2- 32.
3. Güneş, N. (2013). *Resim sanatında kolaj, asamblaj ve Türk resmine yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
4. Moda Tasarımı Kitabı.(2017).Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayını.
5. <https://www.milliyet.com.tr/> erişim tarihi:15.05.2021